

Pravidlá programu

Odporúčame pozorne si prečítať tieto pravidlá všetkým, ktorí uvažujú vstúpiť do programu alebo v ňom začínajú pracovať. Predídete tak zbytočným nedorozumeniam alebo komplikáciám v budúcnosti.

Zameranie programu

Zelená škola je výchovno-vzdelávací program určený pre materské, základné, stredné a špeciálne školy, ktoré chcú zmeniť seba a svoje okolie. Cieľom programu je podpora školských komunít, v ktorých si ich členovia vyskúšajú čaro i nástrahy spolupráce. Žiaci s pomocou učiteľov a rodičov riešia reálne potreby svojej školy a okolia, čím pomáhajú k pozitívnej zmene.

Koordinácia programu

Program na Slovensku koordinuje **Centrum environmentálnej a etickej výchovy Živica**. Národným garantom programu Zelená škola je sieť environmentálnovýchovných organizácií **ŠPIRÁLA**. Medzinárodným garantom je **Nadácia FEE - Foundation for Environmental Education**.

Pravidlá programu Zelená škola na školský rok 2018/2019

Kliknutím na daný bod pravidiel sa Vám zobrazia podrobné informácie. Pravidlá programu Zelenej školy si môžete stiahnuť aj vo formáte PDF a vytlačiť.

Registrácia do programu Zelená škola

Do programu sa môže prihlásiť každá materská, základná, stredná a špeciálna škola na Slovensku.

POSTUP REGISTRÁCIE:

1. Škola si ustanoví zodpovednú osobu za koordináciu programu na škole – **školského koordinátora**;
2. Vedenie školy a koordinátor programu na škole **sa oboznámia** s nižšie uvedenými pravidlami a metodikou programu;
3. Školský koordinátor vyplní **registračný formulár** (v elektronickej forme) **najneskôr do 15. septembra 2018. Po tomto dátume nie je možné sa na daný školský rok do programu registrovať.**
4. Na základe vyplnenia registračného formuláru príde na e-mailovú adresu školského koordinátora automatické potvrdenie o prijatí registrácie do programu. Správa s potvrdením môže byť zaradená aj do priečinka SPAM, preto je vhodné si skontrolovať aj tento priečinok.
5. Následne bude do 7 pracovných dní zaslaná **elektronická faktúra**, ktorá je podkladom na zaplatenie registračného poplatku. Faktúru je potrebné uhradiť v dobe jej splatnosti. Do 21 dní bude na adresu školy zaslaná originál faktúra.
6. **Škola je považovaná za registrovanú v programe po zaplatení registračného poplatku** (v dobe splatnosti faktúry) vo výške:

Termín registrácie školy do programu a úhrady poplatku
Škola, ktorá bola v šk. roku 2017/2018 zapojená do programu
Škola, ktorá nebola v šk. roku 2017/2018 zapojená do programu

Registrácia do 30.6., úhrada poplatku do 21.7. 2018
50 € + 0,1 € x počet žiakov školy ku dňu registrácie
70 € + 0,1 € x počet žiakov školy ku dňu registrácie

Registrácia do 31.8., úhrada poplatku do 21.9.2018
60 € + 0,1 € x počet žiakov školy ku dňu registrácie
80 € + 0,1 € x počet žiakov školy ku dňu registrácie

Registrácia do 14.9., úhrada poplatku do 7.10.2018
70 € + 0,1 € x počet žiakov školy ku dňu registrácie
90 € + 0,1 € x počet žiakov školy ku dňu registrácie

V akomkoľvek dátume registrácie je možné uplatniť si zľavu 10€, pokiaľ nechcete mať metodické materiály zaslané poštou.

Registrácia do programu platí 1 školský rok. Každá škola, ktorá má záujem v programe pokračovať aj nasledujúci školský rok, sa musí každoročne do programu registrovať.

Prečo sa platí poplatok?

Registračný poplatok sa vyberá z dôvodu zabezpečenia základných nákladov na koordináciu programu, úhrady medzinárodnej licencie a výrobu certifikátov.

Priebeh programu na škole

Škola zaregistrovaná do programu Zelená škola **realizuje aktivity v rámci certifikačného obdobia. Certifikačné obdobie** začína 1. septembra školského roku, v ktorom škola začína realizovať metodiku 7 krokov. Certifikačné obdobie končí najneskôr 30. júna v roku, v ktorom škola požiada o záverečné hodnotenie.

Odporúčaná dĺžka certifikačného obdobia je 2 školské roky. Je možné si zvoliť aj jednoročné, trojročné, prípadne dlhšie certifikačné obdobie. Počas jedného certifikačného obdobia sa škola venuje jednej prioritnej téme (zeleň a ochrana prírody, odpad, voda, energia, doprava a ovzdušie, zelené obstarávanie a úradovanie, potraviny).

V danom certifikačnom období škola postupuje podľa metodiky 7 krokov:

- **Kolégium Zelenej školy** - akčná skupina a organizačný garant programu na škole;
- **Environmentálny audit** - analýza súčasného stavu školy, ktorá je podkladom pre výber prioritnej témy a následné systematické plánovanie (viď environmentálny akčný plán);
- **Environmentálny akčný plán (EAP)** - dlhodobější vízia školy v environmentálnej oblasti, rozpracovaná na čiastkové ciele a konkrétne aktivity;
- **Monitorovanie a priebežné hodnotenie plnenia akčného plánu** - priebežné monitorovanie priebehu programu na škole a úspešnosti zavádzaných opatrení v rámci naplánovaného EAP;
- **Proenvironmentálna výučba** – zapracovanie environmentálnej výchovy do vyučovania;
- **Informovanie a spolupráca** - presah environmentálnych aktivít do života školy a jej okolia;
- **Ekokódex** - žiakmi umelecky stvárnené hodnoty a profilácia školy.

Po realizácii všetkých 7 krokov metodiky škola môže škola požiadať o certifikát Zelená škola a zúčastniť sa záverečného hodnotenia.

Participácia

Jadrom programu Zelená škola je participácia, ktorá sa realizuje prostredníctvom environmentálnej výchovy.

Pod participáciou sa myslí rovnocenné zapojenie všetkých dotknutých strán, najmä však žiakov (v prípade materských a špeciálnych škôl a 1. stupňa ZŠ ide najmä o participácia rodičov, prípadne starých rodičov). Každý zo 7 krokov metodiky by sa mal realizovať participatívnym spôsobom v čo najväčšej miere.

Súčasťou procesu participácie je aj:

- zisťovanie názorov členov školskej komunity a ich zapracovanie do aktivít;
- vytváranie možností pre žiakov a ostatných členov školskej komunity, aby sa zapájali do plánovania aktivít;
- zapojenie do rozhodovania a spoluzodpovednosti za realizáciu aktivít;
- informovanie členov školy o činnosti, rozhodnutiach a plánoch školy.

Miera participácie je dôležitým ukazovateľom, ktorý sa na škole sleduje aj počas záverečného hodnotenia.

Dosiahnutie dostatočnej miery participácie a samostatnosti žiakov na škole je dlhší proces a na niektorých školách môže trvať dva aj viac rokov.

Metodika 7 krokov

1. Vytvorenie kolégia Zelenej školy (odporúčaný termín: do konca októbra):

- škola si ustanoví zodpovednú osobu za koordináciu programu na škole **školského koordinátora/koordinátorku**, ktorého/ktorej úlohou je usmerňovať aktivity školy počas certifikačného obdobia a motivovať žiakov i dospelých k spolupráci;
- žiaci školy si vyberú svojich zástupcov do kolégia Zelenej školy tak, aby v kolégiu mali nadpolovičnú väčšinu členov (v prípade materských škôl pedagogickí aj nepedagogickí zamestnanci, v prípade špeciálnych základných škôl a škôl 1. - 4. ročník by mali žiakov nahradiť rodičia, poprípade starí rodičia);
- členmi kolégia sú okrem žiakov (rodičov, starých rodičov) a učiteľov aj zástupcovia minimálne jednej z nasledujúcich záujmových skupín: nepedagogickí zamestnanci školy, zriaďovateľ, samospráva, mimovládna organizácia a pod.;
- žiaci sa priamo podieľajú na plánovaní a realizácii krokov a rozhodnutí, preberajú zodpovednosť za čiastočné úlohy – kolégium by malo fungovať participatívne;
- kolégium je hlavným koordinátorom aktivít Zelenej školy, stretáva sa podľa potreby a o svojej činnosti informuje vhodným spôsobom zvyšok školy;

- počet členiek/členov kolégia je na zväžení školy. V prípade väčšieho počtu sa odporúča zriadenie tzv. užšieho a širšieho kolégia;
- zoznam členov kolégia je zverejnený na školskej nástenke a internetovej stránke školy.

2. Environmentálny audit školy (odporúčaný termín: do konca decembra):

- environmentálny audit sa realizuje na začiatku každého certifikačného obdobia;
- kolégium koordinuje realizáciu auditu;
- audit sa realizuje podľa poskytnutých pracovných listov;
- na realizácii auditu sa podieľajú najmä žiačky/žiaci, resp. pedagogický, nepedagogický personál školy (ostatný personál školy mimo školského koordinátora - v prípade materskej, špeciálnej školy a školy s 1. – 4. ročníkom);
- **povinná aj nepovinná časť pracovných listov auditu sa vyplňa len pre prioritnú tému Zelenej školy; túto si škola vyberá na základe osobných preferencií školy;**
- **ostatné časti Environmentálneho auditu (mimo vybranej prioritnej témy) odporúčame školám vyplniť pre potreby zisťovania environmentálnych dopadov školy;**
- výsledky auditu sú vhodnou formou prezentované na nástenke, prípadne internetovej stránke školy a pod.

3. Environmentálny akčný plán (EAP) školy (odporúčaný termín: do konca februára):

- kolégium v spolupráci s vedením školy vypracuje EAP školy minimálne pre jednu vybranú prioritnú oblasť a na celé certifikačné obdobie (odporúčame 2 školské roky); pre tento účel použije vzorovú tabuľku a inštrukcie uvedené v Metodickej príručke pre školy;
- EAP by mal byť v čo najväčšej miere vypracovaný v spolupráci so žiakmi, t. j. žiaci (v kolégiu alebo všetci, v prípade materských, špeciálnych základných škôl a škôl 1. - 4. ročník rodičia, poprípade starí rodičia) sa podieľajú na stanovovaní cieľov a aktivít, ktorými sa dané ciele škola snaží dosiahnuť;
- kolégium (resp. ostatní členovia školy) má mať príležitosť navrhnúť aktivity v EAP a zapojiť širšiu komunitu (rodičia, obec, verejnosť);
- žiaci, resp. rodičia majú mať zodpovednosť za niektoré úlohy EAP;
- ciele EAP sú zrozumiteľne naformulované, merateľné a ich splnením na konci certifikačného obdobia sa dosiahne viditeľné zlepšenie vo vybranej prioritnej oblasti;
- aktivity EAP sú plánované v logickej časovej následnosti s uvedením zodpovedných osôb za ich realizáciu a termínmi realizácie; počet aktivít je primeraný vzhľadom k ich časovej, realizačnej, finančnej, prípadne personálnej náročnosti;
- EAP je čo najviac prepojený s krokom 5, t. j. obsahuje konkrétne vzdelávacie aktivity, ktoré sú v ideálnom prípade súčasťou rôznych vyučovacích predmetov;
- kolégium zoznámilo s EAP ďalších členov školy (učiteľov, žiakov, prevádzkových zamestnancov a pod.), EAP je zverejnený na nástenke, prípadne internetovej stránke školy a pod.;
- školská koordinátorka/školský koordinátor programu zašle po vypracovaní finálny návrh EAP svojmu regionálnemu koordinátorovi; následne bude škole EAP schválený alebo budú zaslané pripomienky a návrhy na úpravu; po zapracovaní prípadných pripomienok bude EAP schválený regionálnym koordinátorom;
- každá škola, ktorá chce žiadať o certifikát programu Zelená škola, musí mať schválený EAP v prvom roku vybraného certifikačného obdobia – bez schváleného EAP nebude škola pripustená k záverečnému hodnoteniu; podrobnosti schvaľovania EAP nájdete TU;
- v prípade predĺženia certifikačného obdobia (napríklad z dôvodu nezískania certifikátu) škola doplní ciele a aktivity na ďalší školský rok a pošle EAP na dodatočné schválenie – bez tohto kroku nebude EAP považovaný za schválený;
- EAP musí byť vypracovaný vždy na príslušné certifikačné obdobie, nie je možné pracovať podľa EAP z minulých školských rokov – EAP musí byť aktualizovaný;
- podmienkou schválenia EAP sú správne zvolené aktivity, ktoré sledujú stanovený cieľ.

4. Monitorovanie a priebežné hodnotenie plnenia akčného plánu (realizuje sa priebežne po vypracovaní EAP):

- EAP je členmi kolégia priebežne monitorovaný a vyhodnocovaný vyplňaním stĺpca Monitoring/Postupujeme podľa plánu?;
- na realizácii priebežného monitoringu sa podieľajú členovia kolégia (najmä žiaci resp. pedagogický a nepedagogický personál a rodičia);
- vyhodnotením realizovaných aktivít EAP je možné preukázať progres vo vybranej prioritnej oblasti;
- dôvody, pre ktoré neboli splnené niektoré aktivity EAP, sú pri monitoringu vysvetlené;
- kolégium na základe monitoringu v prípade potreby upravuje, resp. dopĺňa aktivity a indikátory v EAP.

5. Proenvironmentálna výučba (realizuje sa priebežne):

- škola má v rámci EAP naplánované výchovno-vzdelávacie aktivity, najmä pre prioritnú oblasť; sú začlenené viacerými formami do rôznych predmetov a ročníkov.

6. Informovanie a spolupráca (realizuje sa priebežne):

- Kolégium zoznámi všetkých žiakov a personál školy s programom Zelená škola (vedia o programe);
- škola informuje celú školskú a širšiu komunitu o realizácii aktivít v rámci programu Zelená škola prostredníctvom viditeľne umiestnenej informačnej nástenky, internetovej stránky školy (špeciálna sekcia stránky venovaná programu Zelená škola) alebo iných mediálnych kanálov;
- informácie o realizácii aktivít v rámci programu sú pravidelne aktualizované;
- všetci v škole boli oboznámení s výsledkami environmentálneho auditu, EAP, priebehom monitoringu a hodnotenia, ekokódexom (výsledky sú zverejnené minimálne na viditeľne umiestnenej nástenke v škole);
- na realizácii programu sa okrem členov kolégia určitou mierou podieľajú i ďalší učitelia a žiaci (rodičia či starí rodičia);
- v škole je viditeľne umiestnená nástenka venovaná aktivitám programu Zelená škola.

7. Ekokódex (odporúčaná termín: jar druhého roku certifikačného obdobia):

- kolégium informuje žiakov o význame a ciele eko-kódexu;
- kolégium pripravuje realizáciu eko-kódexu a zapája do nej ostatných žiakov;
- vytvorený eko-kódex je viditeľne zverejnený v rámci školy.

Kompletný návod na praktickú realizáciu metodiky 7 krokov je obsiahnutý v Metodickej príručke pre školy.

Metodická podpora

Škola počas certifikačného obdobia môže využívať **rôzne formy bezplatnej metodickej podpory:**

- **metodickú príručku** programu pre školy, metodické príručky k témam - Inšpiromat, pracovné listy Environmentálny audit školy, príručku pre podporu participácie žiakov;
- **regionálne semináre** pre pedagógov a žiakov;
- vzdelávacie a zážitkové kurzy pre pedagógov a študentov podľa ponuky v aktuálnom školskom roku;
- **konzultačnú pomoc prideleného regionálneho koordinátora;**
- informačný servis prostredníctvom e-mailov pre všetkých účastníkov programu;
- internetovú stránku www.zelenaskola.sk.

Školy majú k dispozícii prideleného regionálneho koordinátora. V prípade nejasností či ťažkostí pri realizácii 7 krokov môže škola požiadať o individuálnu bezplatnú pomoc prideleného regionálneho koordinátora. Okrem e-mailových, telefonických konzultácií a konzultácií na regionálnych seminároch je možné dohodnúť aj osobnú návštevu regionálneho koordinátora v škole.

Získanie certifikátu Zelená škola

Program Zelená škola je certifikačný a zapojené školy môžu získať 2 druhy ocenenia:

1. Diplom Na ceste k Zelenej škole - môže získať škola za čiastočnú realizáciu medzinárodnej metodiky „7 krokov“ a rozvoj environmentálnej výchovy prepojenej s praktickými aktivitami školskej komunity. O Diplom "Na ceste k Zelenej škole" nie je možné požiadať v záverečnom hodnotení. Môže byť škole udelený po hodnotení len Radou Zelenej školy. Diplom "Na ceste k Zelenej škole" sa udeľuje tej škole, ktorá z objektívnych dôvodov nenaplnila všetky kroky metodiky a má potenciál zapracovať pripomienky v ďalšom školskom roku.

2. Medzinárodný certifikát a vlajku Zelená škola - môže získať škola za zvýšenie miery zapojenia žiakov, rozvoj ich samostatnosti, realizáciu kvalitných environmentálnych aktivít a úspešnosť realizácie 7 krokov. Platnosť medzinárodného certifikátu je 24 mesiacov od jeho udelenia. Škola ocenená vlajkou a certifikátom Zelená škola má právo uvádzať logo Zelená škola na všetkých školských dokumentoch, hlavičkových papieroch, na internetovej stránke školy a propagačných materiáloch školy.

Priebeh a podmienky záverečného hodnotenia:

- Škola, ktorá sa chce v danom školskom roku uchádzať o ocenenie, vyplní elektronickú žiadosť o záverečné hodnotenie;
- záverečného hodnotenia sa môžu zúčastniť len školy, ktoré majú na dané certifikačné obdobie schválený EAP. EAP by mal byť schválený do 30.6. prvého roka certifikačného obdobia. Podrobnosti schvaľovania EAP nájdete ;
- hodnotenie prebieha raz ročne, žiadosť je nutné vyplniť do 10.4. príslušného roka. Do 30 dní po vyplnení žiadosti bude škola kontaktovaná za účelom dohodnutia si termínu hodnotiacej návštevy s hodnotiteľom;
- hodnotenie nie je pre školy povinné. Škola žiada o hodnotenie v tom roku, keď to sama uzná za vhodné a keď spĺňa kritéria uvedené v on-line dotazníku. Škola, ktorá v aktuálnom školskom roku nepožiadala o hodnotenie, môže pokračovať v programe registráciou do nového ročníka a pokračovať v rozpracovanom akčnom pláne;
- ku dňu hodnotiacej návštevy musí mať kolégium Zelenej školy pripravené všetky povinné podklady, ktoré sú uvedené v Kontrolnom zozname pre hodnotiacu návštevu;
- hodnotitelia majú mať umožnený vstup do všetkých priestorov školy, môžu požiadať o doplnujúce dokumenty a klásť zástupcom školy i žiakom relevantné otázky;
- kritéria hodnotenia kvality realizácie 7 krokov, ktoré hodnotitelia sledujú počas hodnotiacej návštevy, sú premietnuté do otázok tohto dotazníka;
- na základe výsledkov hodnotiacej návštevy rozhodne Rada Zelenej školy o udelení, resp. neudelení ocenenia. Rozhodnutie bude doručené každej škole, ktorá sa zúčastnila hodnotenia do konca príslušného školského roka;
- ocenenie a vlajka programu budú škole odovzdané počas slávnostnej certifikácie, ktorá sa uskutočňuje v októbri ďalšieho školského roka. Ak sa škola nezúčastní slávnostnej certifikácie, ocenenie jej bude zaslané poštou;
- v prípade straty alebo poškodenia medzinárodnej vlajky si môže škola objednať novú vlajku, ktorá jej bude zaslaná na dobierku v sume nákupnej ceny a dobierkovej služby.

Predĺženie, ukončenie alebo zrušenie platnosti medzinárodného ocenenia:

- Jeho platnosť sa predlžuje úspešným ukončením nasledujúceho certifikačného obdobia. Podmienkou predĺženia platnosti medzinárodného ocenenia školy je pokračovanie v programe, pričom škola udržiava, resp. zlepšuje už zavedené environmentálne opatrenia. Škola si vyberá novú prioritnú tému. Pre kvalitné rozpracovanie novej prioritnej témy do hĺbky a realizáciu potrebných opatrení sa opäť odporúča pracovať v dvojročnom certifikačnom období – 2 školské roky. Každé dva roky sa tak na škole zavedie systém environmentálneho riadenia v novej oblasti.
- Po opätovnom úspešnom ukončení certifikačného obdobia škola môže znovu získať certifikát a vlajku programu Zelená škola.
- Platnosť medzinárodného ocenenia sa končí 24 mesiacov po rozhodnutí Rady Zelenej školy o jeho udelení, ak:
  - Sa držiteľ nezaregistruje do programu pre nasledujúci školský rok alebo nezaplatí registračný poplatok;
  - držiteľ nepožiadala o záverečné hodnotenie v nasledujúcom certifikačnom období;
  - držiteľ nespĺni požadované kritéria pre udelenie medzinárodného ocenenia v nasledujúcom certifikačnom období.
- Škola dostane písomné oznámenie o ukončení platnosti ocenenia a je povinná vrátiť medzinárodnú vlajku kancelárii programu. Škola zároveň stráca právo používať logo programu v zmysle časti bodu C týchto pravidiel. V prípade, že škola vlajku Eco-Schools nevráti v lehote do 2 mesiacov po doručení písomného oznámenia o ukončení platnosti ocenenia, bude jej fakturovaná pokuta vo výške 100,- EUR.
- Akýkoľvek pokus o podvod pri obhajovaní certifikátu je v rozpore s misiou Zelenej školy a znamená zrušenie platnosti medzinárodného ocenenia – škola o tom dostane písomné oznámenie. Ustanovenia o vrátení medzinárodnej vlajky a strate práva používať logo programu platia ako pri ukončení platnosti medzinárodného ocenenia.

Pravidlá pre materské, špeciálne školy a základné školy s 1. – 4. ročníkom

Aj tieto školy by mali prejsť 7 krokov metodiky so starostlivým zvažovaním primeraných cieľov EAP. V prípade týchto škôl je zapojenie detí do niektorých krokov programu menej účinné, preto je potrebné rozvíjať spoluprácu s rodičmi a priateľmi školy.